

XX əsrin faciəsi - Xocalı soyqırımı

Silahlı Qüvvələrdə Xocalı soyqırımının 25-ci ildönümü ilə əlaqədar tədbirlər keçirilib

(Əvvəli 4-cü səhifədə)

25 ilin ağır-acısı - Xocalı faciəsi...

Ana fəryadı, bacı naləsi - Xocalı faciəsi...

Unudulmayan, unudulmamaq soyqırım gecəsi - Xocalı faciəsi...

O gecə neçə qoca, neçə uşaq qar altı qaldı. O gecə neçə ocağın odu-közü, neçəsinin dodağında donan sözü qar altı qaldı...

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq fərmanına əsasən, Xocalı faciəsinin 25-ci ildönümü bütün idarə və müəssisələrdə ehtiramla anılır. Bu tədbir Hərbi Dəniz Qüvvələrində də ehtiramla keçirilib.

Tədbiri 1-ci dərəcəli kapitan Natiq Bağirov açaraq faciə ərəfəsində respublikada mövcud olmuş ictimai-siyasi və hərbi vəziyyət haqqında informasiya verdikdən sonra faciə haqqında ətraflı məruzə eləyir:

- Ağdam-Şuşa, Əsgəran-Xankəndi yollarının üstündə yerləşən Xocalı şəhərində törədilmiş qətləmənin ən dəhşətli faciəsidir. Erməni hərbi birləşmələri Sovet ordusunun dislokasiya yeri Xankəndi olan 366-cı alayının iştirakı ilə Xocalı şəhərini odlara qaladı, əhalini güllələdi, qaçana aman vermədi. Üzü naməlumluğa qaçanlar güllələrdən yayına-yayına Qarqar çayı istiqamətinə, meşəliyə can atırdı. Neçəsinin don vurdu, neçəsinin xilas olmasa da, amansız şaxtaya dözmədi... Ana uşağından, bacı qardaşından aralı düşdü. Ölümün can qurtaranları günlərlə, aylarla əzizlərini axtarırdılar...

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə "Xocalıya ədalət" kampaniyası bu faciənin dünya dövlətlərinə tanıtılması istiqamətində olduqca mühüm işlər görür. İnanırıq ki, bu təbliğat nəticəsiz qalmayacaq, Xocalı faciəsinə ədalətli, siyasi qiymət verəcək...

1-ci dərəcəli kapitan daha sonra bildirir ki, faciədə yüzlərlə xocalılı amansızlıqla qətlə yetirildi, yaralandı, əsir düşdü. Bu miqyasda faciənin mahiyyəti işğal deyildi, soyqırım idi. Erməni silahlı birləşmələri qırğını şəhər işğal edildikdən sonra da davam etdirib, qa-

çanları təqib edib, öldürüb, əsir götürüb...

Natiq danışdıqca üzü Ağdama sarı qaçan xocalılıların çəkdiyi məhrumiyyətlərdən bəzi məqamları xatırlayıram: ermənilər çataçatda ata qızını, sonra özünü güllələyib, ermənilərin yaxınlaşdığını hiss eləyən yeniyetmə qız xəncəri ürəyinə saplayıb, bir ağacın koğuşuna sığınan gənc ana körpeyiylə birlikdə donub, qucağında keçinmiş azyaşlı qızını Ağdamacan gətirən ananın son kəlmələri göyü yerə ələyib...

Çıxışın davamı kimi "Xocalı soyqırımı" sənədli filmi nümayiş etdirilir. Diqqət yetirirəm: hamının yumruqları düyünlənib. Düşünürəm: məmləkət boyunca yumruqların düyün Qələbə günü açılacaq...

"Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Cocuq Mərcanlı üçün verdiyi sərəncam xalqın Qələbə inamını kükrətdi. Yaxın vaxtlarda belə bir sərəncam işğaldan azad edəcəyimiz Xocalı üçün də veriləcək", - matros Çınare Rzəyevanın bu inamı ürəyimi telləndirir...

Torpaqlarımız işğaldan azad ediləcək...

İşğaldan azad edilən kənd-

lərimizdə ocaqlar alışacaq, işıqlar yanacaq. Xocalı faciəsi tarix kimi yaşadılacaq. Düşmənlərin sərhədlərimizi poza bilməyəcəyinə inam kimi yaşadılacaq tarix...

Xocalı faciəsinin unutmamaqcağıq...

Xocalı faciəsi unudulmamaqcağıq!..

Həzi Aslanov adına Mərkəzi Zabitlər Evinin Bakı Qarnizonunda yerləşən "N" hərbi hissəsinin birgə təşkilatçılığı ilə Xocalı faciəsinin 25-ci ildönümünə həsr olunmuş anım mərasimi keçirilib.

Anım mərasimində hərbi hissənin zabit, gizir, çavuş, əsgər heyəti və qonaqlar iştirak ediblər.

Baş leytenant Vüsal Kərimov 26 fevral Xocalı soyqırımının 25-ci ildönümü ilə əlaqədar geniş tədbirlər keçirildiyini dedi:

- "Xoca", "Fəryad", "Xocalı faciəsi", "Erməni terroru" və başqa bədii və sənədli filmlərin bölmələrdə nümayişi olub. Şəxsi heyət qan yaddaşımızı əks etdirən televiziya verilişlərinə baxıb. Eyni zamanda onlarla "26 fevral Xocalı faciəsi günü - xalqımızın qan yaddaşdır" mövzusunda söhbət aparılıb.

Zabit Xocalı şəhərinin tarixindən qısa məlumat verib, düşmənin Xocalını hədəfə almaqda əsas məqsədinə, şəhərin mühasirə vəziyyətində qalmasından, o dövrdə ölkənin ictimai-siyasi və hərbi vəziyyətindən danışdı: "Xocalı müsibəti Azərbaycanda və qardaş Türkiyədə, həmçinin azərbaycanlıların sıx yaşadığı ölkələrdə də anılır. Xocalı şəhəri Xankəndidən 10 kilometr cənub-şərqdə, Qarabağ dağı silsiləsində və Ağdam-Şuşa, Əsgəran-Xankəndi yollarının üstündə yerləşir. Qarabağdakı yeganə aeroport da Xocalıdadır. Erməni işğalçıların Xocalıya əsas maraqları da Xocalının bu cür strateji mövqeyə malik olması ilə əlaqədar idi".

- Xocalı soyqırımı etnik azərbaycanlılara qarşı baş vermiş soyqırımıdır", - deyərək zabit həmin dəhşətləri xatırladı. - Bu faciə Dağlıq Qarabağ

ni əsilli olmaqla) köməkliyi ilə Xocalı şəhərini işğal etdi. Hücumdən əvvəl, fevralın 25-i axşam şəhər toplardan və ağır artilleriyadan şiddətli atəşə tutuldu. Nəticədə fevralın 26-sı səhər saat 5 radələrində Xocalı tam alova büründü.

Zabit çıxışının sonunda bildirdi ki, Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə 6 ölkədə

olursa-olsun, Xocalını işğal etməyə çalışırdı.

Əslində, Xocalı 1991-ci ilin payızından erməni silahlı dəstələri tərəfindən mühasirəyə alınmışdı. Bunun da nəticəsində şəhərin işğalı üçün şərait yaranmışdı. 1992-ci ilin yanvarından Xocalıya verilən elektrik enerjisi kəsilmişdi, şəhərə gedən avtomobil yolları

abidə ucaldılıb. "Cinayət cəzasız qala bilməz. Tezliklə Xocalı soyqırımına beynəlxalq səviyyədə siyasi-hüquqi qiymət verilməlidir."

Sonra mərasim iştirakçıları erməni təcavüzkarlarının Xocalıda törətdikləri vəhşilikləri əks etdirən video-çarxı izləyiblər.

Anım mərasimi Mərkəzi Zabitlər Evinin yaradıcı kollektivinin çıxışları ilə sona çatdı.

* * *

Dünyanı sarsıdan Xocalı faciəsindən 25 il keçir. 25 il əvvəl 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni silahlı dəstələri hələ SSRİ dövründə Xankəndi şəhərində yerləşdirilmiş 366-cı motoatıcı alayının zirehli texnikasının və şəxsi

bağlanmışdı. Xocalılılar yalnız öz sakinlərinin qəhrəmanlığı və cəsurluğu sayəsində müdafiə olunurdu.

Xocalıda 1 şəhər, 2 qəsəbə, 50 kənd, 1 məktəbəqədər, 12 ümumtəhsil və 1 texniki peşə məktəbi, 54 mədəniyyət və 1 səhiyyə ocağı var idi.

Ermənilərin Xocalıya hücumu nəticəsində 613 nəfər vəhşicəsinə öldürülmüşdü. Onlardan 63 nəfəri uşaqlar, 106 nəfəri qadınlar, 70 nəfər ahiil yaşlı insanlar olmuşlar. 8 ailə tamamilə məhv edilmişdi, 25 uşaq hər iki valideynini, 130 nəfər valideynlərindən birini itirmişdi. Qanlı hadisələrdə 487 nəfər şəhər sakini yaralanmışdır ki, onlardan 76-sı uşaq olmuşdur. 1275 nəfər dinc sakin - qocalar, uşaqlar, qadınlar əsir götürülmüşdü. Təsədüf nəticəsində ermənilərin əsir düşməsinə dönmələri daşnakların əsirlərə olmazın işgəncəsini verdiyini deyirlər. Neçə-neçə Xocalı sakinini əzablar içində həlak olmuşdu. Əsir aparılanlardan 150 nəfərin taleyi bu günə qədər hələ də məlum deyil.

1994-cü il fevralın 24-də Milli Məclisin qərarı ilə fevralın 26-sının "Xocalı soyqırımı günü" kimi qeyd olunması və bu barədə beynəlxalq təşkilatlara məlumat verilməsi ilə Xocalı soyqırımına ilk dəfə siyasi qiymət verilmiş oldu. Ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə əsrin bu böyük faciəsi dövlət tərəfindən öz qiymətini aldı. 1995-ci il fevralın 24-də Milli Məclis dünya parlamentlərinə və beynəlxalq təşkilatlara Xocalı soyqırımı ilə bağlı müraciət etdi.

Xocalıda axıdılan göz yaşları hələ də qurumaq bilmir. Bu göz yaşları hamımızın içini göynədir, qəlbimizi yandırır. Xocalı faciəsi qan yaddaşımızdır, sağalmayan, qaşsaq bağlamayan əbədi ağrımızdır.

"Azərbaycan Ordusu"